

บทที่ ๔
ศาลฎีกาแผนกคดีอาญา
ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง (ต่อ)

อ.อริคม อินทุพุติ
รองประธานศาลฎีกา

ชุดที่ 6

๒

คดีขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน
เพราะเหตุรั่วรายผิดปกติ

2

รัฐธรรมนูญ

มาตรา ๒๓๔ วรรคหนึ่ง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) ใ้ส่วนและมีความเห็นกรณีมีการกล่าวหาว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ หรือผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้ใด มีพฤติกรรมร้ายผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง เพื่อดำเนินการต่อไปตามรัฐธรรมนูญ หรือตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

มาตรา ๒๓๕ วรรคหนึ่ง ภายใต้บังคับมาตรา ๒๓๖ ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยหรือมีการกล่าวหาว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเฉพาะที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ หรือผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินผู้ใด มีพฤติกรรมตามมาตรา ๒๓๔ (๑) ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติไ้สวนข้อเท็จจริง และหากมีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่เห็นว่าผู้นั้นมีพฤติกรรมหรือกระทำความผิดตามที่ไ้สวนให้ดำเนินการดังต่อไปนี้ ...

(๒) กรณีอื่นนอกจาก (๑) ให้ส่งสำนวนการไ้สวนไปยังอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือดำเนินการอื่นตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

มาตรา ๒๓๕

วรรคสอง การได้ส่วนข้อเท็จจริงและมีมติตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

วรรคสาม เมื่อศาลฎีกาหรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองประทับฟ้องให้ผู้ถูกกล่าวหาหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าจะมีคำพิพากษา เว้นแต่ศาลฎีกาหรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น ในกรณีที่ศาลฎีกาหรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษาว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่มีพฤติการณ์หรือกระทำความผิดตามที่ผู้ถูกกล่าวหา แล้วแต่กรณี ให้ผู้ต้องคำพิพากษานั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันหยุดปฏิบัติหน้าที่ และให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้นและจะเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดเวลาไม่เกินสิบปีด้วยหรือไม่ก็ได้

วรรคสี่ ผู้ใดถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งไม่ว่าในกรณีใด ผู้นั้นไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตลอดไป และไม่มีสิทธิดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ

รัฐธรรมนูญ

มาตรา ๒๓๕

วรรคห้า ในกรณีที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิพากษาว่าผู้ถูกกล่าวหา มีความผิดฐานร่ำรวยผิดปกติหรือทุจริตต่อหน้าที่ ให้ริบทรัพย์สินที่ผู้นั้นได้มาจากการกระทำความผิด รวมทั้งบรรดาทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่ได้มาแทนทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน

วรรคหก การพิจารณาของศาลฎีกาและศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ให้นำสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็นหลักในการพิจารณา และเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ให้ศาลมีอำนาจไต่สวนข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้

พ.ร.ป.ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐

มาตรา ๑๐ ศาลมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดี ดังต่อไปนี้

(๑) คดีที่มีมูลแห่งคดีเป็นการกล่าวหาว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เฉพาะตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ หรือผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน **ร่ำรวยผิดปกติ** ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย

ความหมาย

คำว่า ร่ำรวยผิดปกติ

พ.ร.ป.ว่าด้วยการป้องกันและ
ปราบปรามการทุจริต พ.ศ.๒๕๖๑
มาตรา ๔

- (๑) การมีทรัพย์สินมากผิดปกติ
- (๒) การมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นมากผิดปกติ
- (๓) การมีหนี้สินลดลงมากผิดปกติ
- (๔) การได้ทรัพย์สินมาโดยไม่มีมูลอันจะอ้างได้ตามกฎหมายสืบเนื่องมาจากการปฏิบัติตามหน้าที่หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่
- (๕) รวมทั้งกรณีมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติสืบเนื่องมาจากการเปรียบเทียบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินด้วย

บุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลฎีกาแผนกคดีอาญา

ในคดีร่ำรวยผิดปกติ

(๑) ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเฉพาะตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

(๒) ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(๓) ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ

(๔) ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน

(๕) ตัวการ ผู้ใช้ ผู้สนับสนุน

รัฐธรรมนูญ ม.๒๓๔ ว.หนึ่ง (๑),

๒๓๕ ว.หนึ่ง (๒)

พ.ร.ป.ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา

ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

ม.๑๐ (๑) (๓)

พ.ร.ป.ว่าด้วยการป้องกันและ

ปราบปรามการทุจริตฯ มาตรา ๑๑๙,

๑๒๐ ว.ท้าย

9

บุคคลที่มีอำนาจยื่นคำร้อง

- อัยการสูงสุด
- คณะกรรมการป.ป.ช.

กำหนดเวลา
ยื่นคำร้องต่อศาลฯ

คณะกรรมการป.ป.ช.ต้องส่งสำนวนฯ และ
ความเห็นไปยังอัยการสูงสุดภายใน ๓๐ วัน
นับแต่วันที่มิมีมติ เพื่อยื่นคำร้องต่อศาลฎีกา
แผนกคดีอาญาฯ ภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันรับ
เรื่องจากคณะกรรมการป.ป.ช. (พ.ร.ป.ป.ช.ม.
๑๑๘ และ ม.๑๑๙ วรรคหนึ่ง)

10

- ประกาศคำร้องในที่เปิดเผยตามวิธีการ
ในข้อกำหนดของปร.ศาลฎีกา (พ.ร.ป.วิธี
พิจารณาฯ ม.๔๗ ว.๑)
- บุคคลภายนอกอาจยื่นคำร้องคัดค้านเข้า
ในคดีได้ ก่อนศาลมีคำพิพากษา (พ.ร.ป.วิธี
พิจารณาฯ ม.๔๗ ว.๒)
- ภาวะการพิสูจน์ตกแก่ผู้กล่าวอ้างว่า
ทรัพย์สินนั้นมิได้เกิดจากการร่ำรวย
ผิดปกติ หากพิสูจน์ไม่ได้ ศาลจะมีคำสั่งให้
ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน (พ.ร.ป.
วิธีพิจารณาฯ ม.๔๘ ว.๑ และ ว.๓)
- หากผู้ที่กล่าวอ้างโต้แย้งเป็นทายาทหรือ
ผจก.มรดก ให้ศาลคำนึงถึงความสามารถ
ในการพิสูจน์ของบุคคลดังกล่าวและ
พิจารณาพิพากษาตามที่เห็นว่าเป็นธรรม
(พ.ร.ป.วิธีพิจารณาฯ ม.๔๘ ว.๓)

การดำเนินกระบวนการพิจารณา

- การเลือกองค์คณะ
- การพิจารณาคำร้อง
- วันนัดพิจารณาครั้งแรก
(จำเลยไม่ต้องมาศาล)
- การตรวจพยานหลักฐาน
- การไต่สวนพยานหลักฐาน
- การพิพากษาคดี
- การอุทธรณ์

11

ผลของคำสั่ง
ร่ำรวยผิดปกติ

- ทรัพย์สินที่ผู้นั้นได้มาจากการกระทำ
ความผิด รวมทั้งบรรดาทรัพย์สินหรือประโยชน์
อื่นใดที่ได้มาแทนทรัพย์สิน ตกเป็นของแผ่นดิน
(พ.ร.ป.ป.ช. ม.๑๒๐ วรรคสอง)

ผลของคำสั่ง
ไม่ได้ร่ำรวยผิดปกติ

- กลับเข้าปฏิบัติหน้าที่
- ได้รับเงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง ค่าตอบแทนหรือประโยชน์อื่นใด เหมือนหนึ่งได้ปฏิบัติหน้าที่ตลอดระยะเวลาที่หยุดปฏิบัติหน้าที่
- หากพ้นจากตำแหน่งไปก่อนที่จะมีคำพิพากษาให้จ่ายเงินเดือน ฯลฯ จนถึงวันก่อนวันที่พ้นจากตำแหน่ง (พ.ร.ป.ป.ช. ม.๑๒๑, ๘๖)

12

คดีร่ำรวยผิดปกติที่สำคัญที่ศาลตัดสินแล้ว

- อ.ม.๑/๒๕๔๖ ร.มว.สาธารณสุขและภริยา ๒๓๓,๘๘๐,๐๐๐ บาท
- อ.ม.๑/๒๕๕๓ นายกรัฐมนตรี ๔๖,๓๗๓,๖๘๗,๔๕๔.๗๐ บาท
- อ.ม.๓๐/๒๕๕๗ ประจำสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ๖๘,๑๐๔,๐๐๐ บาท
- อ.ม.๑๒๘/๒๕๕๙ ร.มว.ศึกษาธิการ ๑๖,๐๐๐,๐๐๐ บาท
- อ.ม.๔๔/๒๕๖๐ ที่ปรึกษานายก อบจ.และอดีต ส.ส. ๑๖๘,๔๕๓,๒๔๕.๗๐ บาท
- อ.ม.๙๗/๒๕๖๑ รองนายก อบจ. ๙,๒๗๕,๗๔๖.๕๐ บาท
- อ.ม.๑๒๒/๒๕๖๒ อดีตเลขาธิการ ม.พาณิชย์ ๘๙๖,๐๐๐,๐๐๐ บาท
- อ.ม.๒๓๘/๒๕๖๒ อดีต ส.ส.บัญชีรายชื่อ ๔๒,๘๑๖,๒๒๖.๖๔ บาท
- อ.ม.๒๖๘/๒๕๖๒ อดีตรมช.หลายกระทรวงและอดีตที่ปรึกษารมต. ยกคำร้อง

13

อ.ม.๑/๒๕๕๓ คดีของอดีตนายกรัฐมนตรี

- ในระหว่างที่ผู้ถูกกล่าวหาดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ๒ สมัย ผู้ถูกกล่าวหาและผู้คัดค้านที่ ๑ ถือหุ้นบริษัท ชินคอร์ปฯ ๑,๔๑๙,๔๙๐,๑๕๐ หุ้น โดยให้ผู้คัดค้านที่ ๒ ถึงที่ ๕ และบริษัทแอมเพิลริช ถือแทน
- ต่อมาวันที่ ๒๒ ม.ค.๒๕๔๙ กฎหมายที่ผู้ถูกกล่าวหาเสนอขอแก้ไขที่มีผลให้บริษัทที่ประกอบธุรกิจโทรคมนาคม มีผู้ถือหุ้นที่เป็นบุคคลต่างด้าวได้ไม่เกินร้อยละ ๕๐ มีผลใช้บังคับ (เดิมมีได้ไม่เกินร้อยละ ๒๕)
- วันที่ ๒๓ ม.ค.๒๕๔๙ มีการขายหุ้นบริษัทชินคอร์ป ๑,๔๑๙,๔๙๐,๑๕๐ หุ้น (คิดเป็นร้อยละ ๔๘ ของหุ้นทั้งหมด) แก่กลุ่มเทมาเล็ก ประเทศสิงคโปร์

14

ข้อกล่าวหา: กระทำการอันเป็นการเอื้อประโยชน์ ๕ กรณี

- **กรณีที่ ๑** : ออกพระราชกำหนดแปลงค่าสัมปทานโทรศัพท์เคลื่อนที่เป็นภาษีสรรพสามิต เป็นการเอื้อประโยชน์แก่บริษัทชินคอร์ปและบริษัทในเครือ
- **กรณีที่ ๒** : แก้ไขสัญญาอนุญาตให้ดำเนินกิจการโทรศัพท์เคลื่อนที่ ปรับลดอัตราส่วนแบ่งรายได้จากการให้บริการแบบใช้บัตรจ่ายเงินล่วงหน้าหรือ Prepaid Card ให้แก่บริษัท AIS
- **กรณีที่ ๓** : แก้ไขสัญญาอนุญาตให้ดำเนินกิจการโทรศัพท์เคลื่อนที่
  - (๑) การอนุญาตให้ใช้เครือข่ายร่วม (Roaming) และให้หักค่าใช้จ่ายจากรายรับ
  - (๒) กรณีการปรับลดอัตราค่าใช้จ่ายเครือข่ายร่วมระหว่าง กสท.กับบริษัทดีพีซี ตามสัญญาให้ดำเนินการให้บริการวิทยุคมนาคมแบบเซลลูลาร์

15

- **กรณีที่ ๔** : กรณีอนุมัติ ส่งเสริม สนับสนุนธุรกิจดาวเทียมตามสัญญาดำเนินกิจการดาวเทียมสื่อสารภายในประเทศโดยมิชอบ เพื่อเอื้อประโยชน์แก่บริษัทชินคอร์ปและบริษัทไทยคม
  - (๑) อนุมัติโครงการดาวเทียมไอพีสตาร์ โดยมิชอบ
  - (๒) ลดสัดส่วนการถือหุ้นของบริษัทชินคอร์ปที่ต้องถือในบริษัทไทยคมจากไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๑ เป็นไม่น้อยกว่าร้อยละ ๔๐
  - (๓) อนุมัติให้ใช้เงินค่าสินไหมทดแทนของดาวเทียมไทยคม ๓ ที่ได้รับความเสียหาย ๖.๗ ล้าน US ดอลลาร์ ไปเข้าช่องสัญญาณดาวเทียมต่างประเทศเพื่อใช้ทดแทนดาวเทียมไทยคม ๓
- **กรณีที่ ๕** : อนุมัติให้รัฐบาลสหภาพพม่ากู้เงินจาก Exim Bank ๔,๐๐๐ ล้านบาท เพื่อนำไปซื้อสินค้าและบริการของบริษัทไทยคมโดยเฉพาะ

16

- คตส.ออกคำสั่งอายัดเงินและทรัพย์สินของผู้คัดค้านรวม ๑๕ ครั้ง เป็นเงิน ๖๖,๖๘๙,๒๓๔,๓๖๕.๘๑ บาท ยังขาดอยู่อีก ๙,๙๒๓,๓๖๘,๖๙๕.๒๔ บาท
- **คำขอ :** ขอให้ยึดเงินที่ได้จากการขายหุ้นชินคอร์ป ๑,๔๑๙,๔๙๐,๑๕๐ หุ้น ให้แก่กลุ่มเทมาเส็กของประเทศสิงคโปร์ โดยมีบริษัทซีตาร์ โฮลดิ้งส์ จำกัด และบริษัทแอสเพน โฮลดิ้งส์ จำกัด เป็นผู้ซื้อ เป็นจำนวนเงินสุทธิหลังจากหักค่าใช้จ่ายแล้วรวม ๖๙,๗๒๒,๘๘๐,๙๓๒.๐๕ บาท และ**เงินปันผล** ๖,๘๘๘,๗๒๒,๑๒๙ บาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๗๖,๖๒๑,๖๐๓,๐๖๑.๐๕ บาท พร้อมดอกผลตกเป็นของแผ่นดิน เนื่องจากการร่ำรวยผิดปกติและมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ

17

ประเด็น : การดำเนินการ ๕ กรณี ดังกล่าวเป็นผลจากการปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจในตำแหน่งของผู้ถูกกล่าวหาหรือไม่

- นายกรัฐมนตรีมีอำนาจกำกับดูแลการบริหารราชการแผ่นดินโดยตรงตามกฎหมายและรัฐธรรมนูญ ทั้งยังมีอำนาจกำกับดูแลผ่านรัฐมนตรี คณะกรรมการ คณะต่างๆ ที่มีหน้าที่กำกับดูแลหน่วยงานของรัฐอยู่ด้วย
- มี ๒ กรณีที่ผู้ถูกกล่าวหามีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงโดยชัดแจ้งคือ การแปลงค่าสัมปทานเป็นภาษีสรรพสามิต และการอนุมัติให้ Exim Bank ให้อำนาจเงินสินเชื่อแก่รัฐบาลพม่า
- อีก ๓ กรณี ผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้กำกับดูแลในฐานะนายกรัฐมนตรี

18

ประเด็น : เงินที่ได้จากการขายหุ้นและเงินปันผลต้องตกเป็นของแผ่นดินหรือไม่

- เมื่อผลการดำเนินการเอื้อประโยชน์โดยตรงต่อชินคอร์ปและ AIS กับไทยคม ซึ่งเป็นบริษัทในเครือ ย่อมทำให้ชินคอร์ปได้รับประโยชน์ในรูป
  - ผลกำไรในการประกอบการและเงินปันผลกำไร
  - ความเชื่อมั่นแก่นักลงทุน มูลค่าหุ้นสูงขึ้น

เงินปันผลค่าหุ้นและเงินค่าขายหุ้น จึงเป็นทรัพย์สินที่ได้มาโดยไม่สมควรเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ฯ ศาลมีอำนาจสั่งให้ตกเป็นของแผ่นดิน ตามคปค.ฉบับที่ ๓๐ ประกอบพ.ร.ป.ปพช.

19

ประเด็น : เงินที่ได้จากการขายหุ้นและเงินปันผลต้องตกเป็นของแผ่นดินเพียงใด

- กรณีเป็นเรื่อง ร่ำรวยผิดปกติ
- ทรัพย์สินที่นำมาพิจารณาว่าร่ำรวยผิดปกติหรือไม่ ย่อมต้องเป็นทรัพย์สินนอกเหนือจากที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีอยู่แล้ว อันอยู่ในความหมายธรรมดาของการร่ำรวยผิดปกติ
- สำหรับเงินปันผลค่าหุ้นที่ได้รับจากบริษัทชินคอร์ปเป็นส่วนของกำไรที่ได้จากการประกอบกิจการของบริษัทชินคอร์ปเองบางส่วน และที่ได้จากเงินปันผลตามจำนวนหุ้นที่ถืออยู่ในบริษัท AIS และไทยคม บางส่วน ถือเป็นทรัพย์สินที่ได้มานอกเหนือจากที่มีอยู่แล้ว ต้องตกเป็นของแผ่นดินทั้งจำนวน

20

**ประเด็น : เงินที่ได้จากการขายหุ้นและเงินปันผลต้องตกเป็นของแผ่นดิน
เพียงใด**

- ส่วนเงินที่ได้จากการขายหุ้นเป็นเงินที่มีมูลค่าเดิมของหุ้นรวมอยู่ด้วย ทรัพย์สินที่ถือว่าได้มานอกจากที่มีอยู่แล้ว คือราคาหุ้นที่เพิ่มขึ้น การจะให้เงินค่าขายหุ้นตกเป็นของแผ่นดินทั้งจำนวนย่อมเป็นการไม่เป็นธรรมต่อผู้ถูกกล่าวหาและผู้คัดค้านที่ ๑ และเมื่อพิจารณาถึงเจตนารมณ์ของการห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นหรือคงไว้ซึ่งความเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่เข้าเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐที่ตนปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจกำกับดูแลตามพ.ร.บ.ปปช.ม.๑๐๐ ประกอบพฤติการณ์ที่ผู้ถูกกล่าวหาและผู้คัดค้านที่ ๑ หาทางหลีกเลี่ยงข้อห้ามตามกฎหมายด้วยการให้ผู้คัดค้านที่ ๑ ถึงที่ ๕ เป็นผู้ถือหุ้นบริษัทชินคอร์ปไว้แทน รวมทั้งผู้ถูกกล่าวหาปฏิบัติหน้าที่ฯ อันเป็นการเอื้อประโยชน์แก่บริษัทฯ ย่อมไม่สมควรที่ผู้ถูกกล่าวหา และผู้คัดค้านที่ ๑ จะได้รับประโยชน์ที่มีผลมาจากการที่ฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง จึงถือว่าประโยชน์จากราคาหุ้นชินคอร์ปส่วนที่เพิ่มขึ้นนับแต่วันก่อนวันที่ผู้ถูกกล่าวหาจะดำรงตำแหน่งในวาระแรก คือวันที่ ๗ กพ.๒๕๔๔ เป็นต้นไป เป็นทรัพย์สินที่ได้มาโดยไม่สมควร สืบเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ฯ

21

มติองค์คณะเสียงข้างมาก ให้เงินปันผลค่าหุ้นจำนวน ๖,๘๘๘,๗๒๒,๑๒๙

บาท และเงินที่ได้จากการขายหุ้นหลังหักราคาหุ้นที่มีอยู่เดิม

(๓๐,๒๔๗,๙๑๕,๖๐๖.๓๕ บาท) จำนวน ๓๙,๔๗๔,๙๖๕,๓๒๕.๗๐ บาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๔๖,๓๗๓,๖๘๗,๔๕๔.๗๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยของเงินจำนวนดังกล่าว ตกเป็นของแผ่นดิน

22

คดีจิตใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินฯ หรือยื่นเท็จ

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๔ วรรคสาม, ๒๓๕ วรรคท้าย
พ.ร.ป.ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดี อมาฯ มาตรา ๑๐ (๓) พ.ร.ป.ปช. มาตรา ๑๑๔

รัฐธรรมนูญ

มาตรา ๒๓๔ วรรคหนึ่ง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้ ... (๓) กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน และเจ้าหน้าที่ของรัฐยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ รวมทั้งตรวจสอบและเปิดเผยผลการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของบุคคลดังกล่าว ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

มาตรา ๒๓๕ วรรคท้าย ให้นำมาตรานี้มาใช้บังคับแก่กรณีที่บุคคลตาม**มาตรา ๒๓๔ (๓) จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สินอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินหรือหนี้สินนั้น** ด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๒๓๕

วรรคสอง การไต่สวนข้อเท็จจริงและมีมติตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

วรรคสาม เมื่อศาลฎีกาหรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองประทับฟ้องให้ผู้ถูกกล่าวหาหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าจะมีคำพิพากษา เว้นแต่ศาลฎีกาหรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น ในกรณีที่ศาลฎีกาหรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษาว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่มีพฤติการณ์หรือกระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหา แล้วแต่กรณี ให้ผู้ต้องคำพิพากษานั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันหยุดปฏิบัติหน้าที่ และให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้นและจะเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดเวลาไม่เกินสิบปีด้วยหรือไม่ก็ได้

วรรคสี่ ผู้ใดถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งไม่ว่าในกรณีใด ผู้นั้นไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตลอดไป และไม่มีสิทธิดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ

มาตรา ๒๓๕

วรรคหก การพิจารณาของศาลฎีกาและศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ให้นำสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็นหลักในการพิจารณา และเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ให้ศาลมีอำนาจไต่สวนข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้

วรรคเจ็ด ให้นำมาตรานี้มาใช้บังคับแก่กรณีที่บุคคลตามมาตรา ๒๓๔ (๓) จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สินอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินหรือหนี้สินนั้นด้วยโดยอนุโลม

พ.ร.ป.ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา
ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐

มาตรา ๑๐ ศาลมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดี ดังต่อไปนี้

(๕) คดีที่บุคคลตาม (๑) หรือกรรมการ ป.ป.ช. หรือเจ้าหน้าที่ของสำนักงาน
คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติตามมาตรา ๕๗ วรรคสอง
**จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการ
ทรัพย์สินหรือหนี้สินอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมี
พฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินหรือหนี้สิน**

มาตรา ๑๑๔ เมื่อปรากฏว่าผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ
ป.ป.ช. ผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการ
ทรัพย์สินหรือหนี้สินด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ
และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินหรือหนี้สินนั้น
ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. กรรมการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายแจ้ง
**ข้อกล่าวหาให้ผู้นั้นทราบ และกำหนดระยะเวลาตามสมควรที่ผู้นั้นจะมาชี้แจง
ข้อกล่าวหา** ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด แล้ว
นำเสนอคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อพิจารณาต่อไป

กรณีตามวรรคหนึ่ง หากคณะกรรมการ ป.ป.ช. **มีมติว่าผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชี** แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สิน ด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินหรือหนี้สิน ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) กรณีเป็น**บุคคลตามมาตรา ๑๐๒ (๑) (๒) (๓) และ (๔)** ให้เสนอเรื่องต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเพื่อวินิจฉัย ทั้งนี้ ให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีอำนาจพิจารณาและพิพากษาคดีของบุคคลตามมาตรา ๑๐๒ (๔) ด้วย

(๒) กรณีเป็น**เจ้าหน้าที่ของรัฐ** ยกเว้นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๑๐๒ (๔) ให้เสนอเรื่องต่อศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบเพื่อวินิจฉัย

ในการดำเนินคดีกับผู้ถูกกล่าวหาตามวรรคสอง ให้นำความในมาตรา ๘๐ (ตั้งนายฟ้องแทน) มาตรา ๘๑ (หยุดปฏิบัติหน้าที่) และมาตรา ๘๖ (ผลกรณียกคำร้อง) มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

การบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินฯหรือยื่นเท็จ

ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีฯ

๑. บุคคลตามพร.ปปช.ฯ ม.๑๐๒ (๑) ถึง (๔)

๒. บุคคลตามประกาศของคณะกรรมการ ป.ป.ช.ออกตามความในพร.ปปช.ฯ ม.๒๕ (๓) และ ม.๑๐๒ และ ม.๑๐๓

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๔ วรรคสาม, ๒๓๕ วรรคท้าย

พ.ร.บ.ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดี อมาฯ มาตรา ๑๐ (๓)

พ.ร.บ.ปปช. มาตรา ๑๑๔

บุคคลตามพรป.ปปช.มาตรา ๑๐๒

- (๑) ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
- (๒) ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
- (๓) ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ
- (๔) ข้าราชการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม ซึ่งดำรงตำแหน่งตั้งแต่อธิบดีผู้พิพากษาขึ้นไป
- (๕) ข้าราชการตุลาการศาลปกครองตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง ซึ่งดำรงตำแหน่งตั้งแต่อธิบดีศาลปกครองชั้นต้นขึ้นไป
- (๖) ข้าราชการอัยการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการซึ่งดำรงตำแหน่งตั้งแต่อธิบดีอัยการขึ้นไป
- (๗) ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง
- (๘) ตำแหน่งอื่นตามที่กฎหมายอื่นกำหนดให้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน
- (๙) ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่นตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

31

บุคคลตามประกาศคณะกรรมการ.ปปช.ฯ ออกตามความในมาตรา ๑๐๒

- ประกาศคณะกรรมการป.ป.ช.เรื่อง กำหนดตำแหน่งของผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน ตามมาตรา 102 (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2563
- ประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ช. เรื่อง กำหนดตำแหน่งของผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา 102 (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2561
- ประกาศคณะกรรมการป.ป.ช.เรื่อง กำหนดตำแหน่งของผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา 102 (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2561
- ประกาศคณะกรรมการป.ป.ช.เรื่อง กำหนดตำแหน่งผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ต้องเปิดเผยบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน พ.ศ. 2561
- ประกาศคณะกรรมการป.ป.ช.เรื่อง กำหนดตำแหน่งของผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา 102 พ.ศ. 2561

32

บุคคลตามประกาศคณะกรรมการ.ปปช.ฯ ออกตามความในมาตรา ๑๐๓

- ประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ช. เรื่อง กำหนดตำแหน่งเจ้าพนักงานของรัฐ ซึ่งจะต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน ตามมาตรา 103 (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2561
- ประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ช. เรื่อง กำหนดตำแหน่งเจ้าพนักงานของรัฐ ซึ่งจะต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน ตามมาตรา 103 (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2561
- ประกาศคณะกรรมการ.ปปช.เรื่อง กำหนดตำแหน่งของเจ้าพนักงานของรัฐ ซึ่งจะต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน ตามมาตรา 103 พ.ศ. 2561

33

กำหนดเวลายื่นบัญชี

ผู้ดำรงตำแหน่งตามพ.ร.ป.ปปช. ม.๑๐๕

- (๑) ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
  - (๒) ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
  - (๓) ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ
  - (๔) ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่น ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด
- ยื่นเมื่อเข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่ง

ผู้ดำรงตำแหน่งตามพ.ร.ป. ม.๑๐๕

- (๔) ข้าราชการตุลาการศาลยุติธรรม ซึ่งดำรงตำแหน่งตั้งแต่อธิบดีผู้พิพากษาขึ้นไป
  - (๕) ข้าราชการตุลาการศาลปกครองตั้งแต่ อธิบดีศาลปกครองชั้นต้นขึ้นไป
  - (๖) ข้าราชการอัยการตั้งแต่อธิบดีอัยการขึ้นไป
  - (๗) ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง
  - (๘) ตำแหน่งอื่นตามที่กฎหมายอื่นกำหนดให้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน
- ยื่นเมื่อเข้ารับตำแหน่งและเมื่อพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐและทุกสามปีตลอดเวลาที่ยังดำรงตำแหน่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ม.๑๐๕

ว.สาม

ต้องแสดงรายการทรัพย์สินฯ ของตนเอง คู่สมรส (รวมถึงผู้ซึ่งอยู่กินกันฉันสามีภริยาโดยมิได้จดทะเบียนสมรส) และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ (ม.๑๐๒ ว.๒)

34

เอกสารประกอบบัญชี

ม.๑๐๕
ว.หนึ่ง

- หลักฐานที่พิสูจน์ความมีอยู่จริงของทรัพย์สิน
- หลักฐานการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษีที่ผ่านมา

- ผู้ยื่นต้องลงลายมือชื่อกำกับไว้ในบัญชีและสำเนาหลักฐานที่ยื่นไว้ทุกหน้า
- ทรัพย์สินและหนี้สิน ให้รวมถึงทรัพย์สินและหนี้สินในต่างประเทศ และให้รวมถึงทรัพย์สินที่มอบหมายให้อยู่ความครอบครองดูแลของบุคคลอื่นไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมด้วย

35

ผู้ที่ต้องเปิดเผยบัญชีฯ (ม.๑๐๖)

- นายกรัฐมนตรี
  - รัฐมนตรี
  - สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
  - สมาชิกวุฒิสภา
  - ผู้ดำรงตำแหน่งตาม ม.๑๐๕
- (๒) ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
(๓) ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ
(๔) ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง
(๕) ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่น ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง (ม.๔)

หมายความว่า หัวหน้าส่วนราชการระดับกระทรวง ทบวง กรมหรือส่วนราชการที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล ซึ่งมีผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองสำหรับข้าราชการพลเรือน และปลัดกระทรวงกลาโหม ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ผู้บัญชาการเหล่าทัพ สำหรับข้าราชการทหาร และผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ และให้หมายความรวมถึงผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดกรุงเทพมหานคร กรรมการและผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจ หัวหน้าหน่วยงานขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ แต่ไม่รวมถึงผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน กรรมการและผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงานอื่นของรัฐ ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นตามที่กฎหมายกำหนด หรือผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งเทียบเท่าตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

36

การให้ออกตามกฎหมายใหม่

- **กรณีไม่ยื่น** สนง.ป.ช.ต้องมีหนังสือแจ้งให้ทราบ พร้อมทั้งขยายเวลาให้ไม่เกิน ๓๐ วัน และขยายได้อีกไม่เกิน ๓๐ วัน
- **กรณียื่นไม่ครบหรือคลาดเคลื่อนและไม่มีพฤติการณ์ปกปิด** ให้เลขาธิการฯ แจ้งให้ดำเนินการให้ครบถ้วนหรือถูกต้องภายในเวลาที่เลขาธิการฯกำหนด

❖ เมื่อครบกำหนดระยะเวลาดังกล่าว หากผู้มีหน้าที่ยื่นไม่ดำเนินการ ให้เลขาธิการฯเสนอคณะกรรมการป.ช.เพื่อดำเนินการต่อไป

พ.ร.ป.ปช. ม.๑๐๙

37

การดำเนินคดีใจไม่ยื่นบัญชีหรือยื่นเท็จ

คณะกรรมการป.ช.

ศาลฎีกาแผนกคดีอาญา

ผลของการไม่ยื่นบัญชีหรือยื่นเท็จ

รัฐธรรมนูญ ม.๒๓๕ ๖.๓, ๖.๔ และ
ว.ท้าย
พ.ร.ป.ปช. ม.๑๑๔ ๖.๒ (๑) และ
ว.ท้าย

- พ้นจากตำแหน่ง (นับแต่วันหยุดปฏิบัติหน้าที่)
- เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตลอดไป และไม่มีสิทธิดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ
- เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งไม่เกินสิบปี

38

บุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลฎีกาแผนกคดีอาญาฯ: คดีจิตใจไม่ยี่นบัญชีหรือยื่นเท็จ

๑.ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเฉพาะตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

๒.ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

๓.ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ

๔.ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน

๕.กรรมการป.ป.ช.

๖.เจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการป.ป.ช.

๗.ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่นตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

พ.ร.บ.ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดี อม.ฯ ม.๑๐(๔) และพ.ร.บ.ปปช.ฯ ม.๑๑๔ (๑)

ตำแหน่งอื่นชั้นศาลอาญาคดีทุจริตฯ
(พ.ร.บ.ปปช.ฯ ม.๑๑๔(๒))

คดีจิตใจไม่ยี่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินฯหรือยื่นเท็จ

องค์ประกอบความผิด

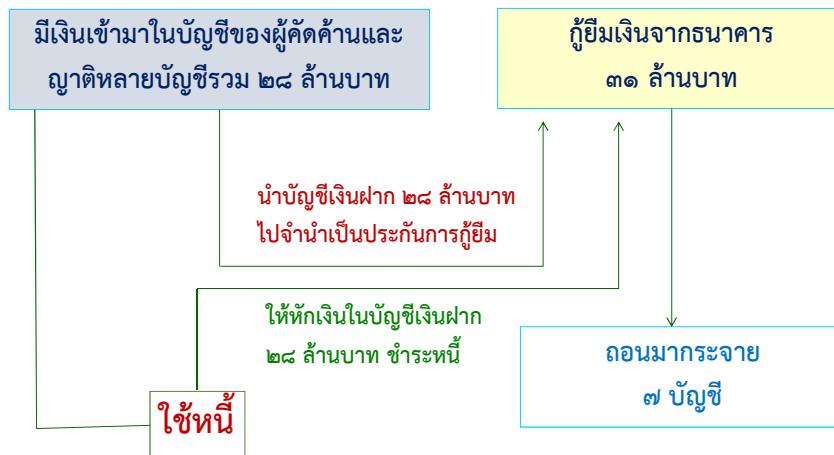
๑. จงใจไม่ยี่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และ

๒. มีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินหรือหนี้สินนั้น

ข้อกล่าวหา

๑. ไม่แสดงรายการบัญชีเงินฝากของภริยา ๒ บัญชี จำนวนเงิน ๒.๙ ล้านบาท และ ๒.๓ ล้านบาทในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินฯ กรณีพ้นจากตำแหน่งรมช.ศึกษาฯ มาแล้วเป็นเวลา ๑ ปี ของผู้คัดค้าน ป.ป.ช. ตรวจสอบพบว่า มีเงินเข้าบัญชี ภริยา ๒๘ ล้านบาท บัญชีนี้ถูกนำไปจำหน่ายเป็นประกันเงินกู้ที่โรงสีที่เป็นกงสีของ ครอบครัวภริยากู้ยืมจากธนาคาร ๓๑ ล้านบาทเศษ เงินที่ได้มา ถูกกระจายเข้า บัญชี ภริยาและญาติ ๗ บัญชี ต่อมาภริยาถอนเงินที่โรงสีได้มาจากธนาคารไปซื้อ หุ่นและหน่วยลงทุน เกือบทั้งหมด ส่วนที่เหลือฝากไว้ในบัญชีที่มีชื่อภริยาและ หรือญาติภริยาเป็นเจ้าของร่วมกัน ซึ่งเป็นบัญชีเงินฝากที่ผู้คัดค้านไม่แสดงใน บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินฯที่ยื่นต่อผู้ร้อง
๒. ไม่แสดงรายการบ้าน ๑ หลัง พร้อมที่ดินเนื้อที่ ๓ ไร่ ๒๔.๑ ตร.วา ที่อ.วิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง

อม.๓/๒๕๕๕

บัญชีที่ไม่ได้แสดงเงิน ๒.๙ ล้านบาท และ ๒.๓ ล้านบาท เป็น ๒ ใน ๗ บัญชี

อม.๓/๒๕๕๕

ข้อต่อสู้ที่สำคัญ

๑. เงินในบัญชีเงินฝากของภริยาที่ไม่ได้แสดง เป็นเงินของโรงสีที่เป็นงสของครอบครัวภริยา ภริยาเพียงถือครองและทำธุรกรรมแทน ส่วนเงินที่ภริยานำไปซื้อหน่วยลงทุนและหุ้นเป็นเงินที่มารดาภริยาสั่งไว้ก่อนตายให้ยกให้ภริยา
๒. บ้านพร้อมที่ดินตามข้อกล่าวหา ใช้เงินของโรงสีซื้อที่ดินและจ่ายค่าก่อสร้างเพื่อใช้เป็นสำนักดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของพี่ชายภริยา ซึ่งจะสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกอบต.ด้านข้าง และให้ผู้คัดค้านใช้เป็นสำนักงานกับที่พักอาศัย

คำพิพากษา: ข้อต่อสู้เรื่องเงิน

- ศาลฎีกาฟังข้อเท็จจริงว่า ผู้คัดค้านเป็นเจ้าของเงิน ๓๐ ล้านบาทเศษ ได้มาช่วงเลือกตั้งในปี ๒๕๓๙ บางส่วนมีที่มาจากเงินสนับสนุนจากพรรคชาติไทยกว่า ๒๐ ล้านบาท ที่เหลือไม่ทราบที่มา ผู้คัดค้านนำไปฝากเปิดบัญชีในชื่อห้างโรงสี หลังจากนั้นให้ห้างทำสัญญากู้ยืมเงินจากธนาคาร แล้วนำเงินที่ผู้คัดค้านได้มาทั้งหมดไปชำระหนี้เงินกู้ยืม และเงินกู้ยืมซึ่งกลายมาเป็นเงินที่มีที่มาที่ถูกต้องจากการทำธุรกรรมผ่านธนาคารก็ได้กระจายเข้าฝากในบัญชีส่วนตัวของภริยาและในชื่อห้างโรงสีอีกหลายบัญชี ต่อมาภริยาก็ได้ถอนเงินจากบัญชีดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า ผู้คัดค้านจงใจปกปิดที่มาของเงินที่นำมาฝาก ในการยื่นบัญชีจำนวน ๔ ตำแหน่ง รวม ๙ กรณี

คำพิพากษา : ข้อต่อสู้เรื่องบ้าน+ที่ดิน

- ศาลฎีกาฟังข้อเท็จจริงว่า การปลูกสร้างบ้านตามคำร้องเป็นการสร้างเพื่อประโยชน์ของผู้คัดค้านใช้เงินของผู้คัดค้านและภริยา มิได้ใช้เงินงส

กรณีเป็นการยื่นบัญชีเท็จตั้งแต่ดำรงตำแหน่งรมต.ศึกษาเมื่อวันที่ ๙ กค. ๒๕๔๒ เป็นต้นมา
ทุกบัญชีที่ยื่นต่อผู้ร้อง

คดี อม.๒๘/๒๕๖๒

ปัญหา : โทษเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งย้อนหลังได้หรือไม่ ?

คดีนี้ผู้ร้องขอให้ลงโทษตามพ.ร.บ.ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ (ให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง และ จะเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดเวลาไม่เกินสิบปีด้วยหรือไม่ก็ได้) ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับภายหลังการกระทำความผิด (กฎหมายที่ใช้บังคับในขณะที่กระทำความผิดคือ พ.ร.บ.ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง เพียงแต่ห้ามดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือห้ามดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเวลาห้าปี)

ปัญหาในคดีนี้ก็คือ โทษเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง (เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง และ เพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง) มีผลใช้บังคับย้อนหลังได้หรือไม่

ศาลฎีกาแผนกคดี อม.วินิจฉัยว่า มาตราการบังคับทางการเมืองตามพ.ร.บ.ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ มีใช้มาตรการบังคับทางการเมืองที่ใช้ในขณะที่กระทำความผิด จึงต้องใช้พ.ร.บ. ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง บังคับแก่ คดีนี้ เพราะหากบังคับใช้ตามกฎหมายที่บัญญัติภายหลังการกระทำความผิดย่อมเป็นการขัดต่อหลักนิติธรรม

45

คดีอม.อธ ๑/๒๕๖๔

คดีส่วนอาญาขาดอายุความ ยังลงโทษในส่วนที่เป็นมาตรการบังคับทางการเมือง (เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง) ได้หรือไม่

คดีนี้ ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้วินิจฉัยว่า ผู้ถูกกล่าวหาจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินฯ และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาที่จะไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินนั้น กรณีเข้ารับตำแหน่งสมาชิกอบจ.นนทบุรี ขอให้สั่งให้ผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากตำแหน่งที่ดำรงอยู่ และให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้ถูกกล่าวหาตามพ.ร.บ.ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑, ๑๑๔, ๑๘๘

ศาลฎีกาแผนกคดีอม.ตรวจคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องแล้ว พิพากษายกคำร้อง

ผู้ร้องอุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา

องค์คณะพิจารณาอุทธรณ์วินิจฉัยว่า การเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งและสิทธิเลือกตั้งตามพ.ร.บ.ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ หรือการห้ามดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือตำแหน่งใดในพรรคการเมืองเป็นเวลาห้าปี ตามพ.ร.บ.ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ ถือเป็นมาตรการบังคับทางการเมืองซึ่งมีผล

46

เป็นการจำกัดสิทธิของบุคคลในการแสดงออกในฐานะพลเมืองของรัฐอันสืบเนื่องมาจากการกระทำ ความผิดอาญา โดยศาลจะมีอำนาจบังคับใช้มาตรการบังคับดังกล่าวได้ต่อเมื่อเป็นกรณีที่ศาลได้มีคำ พิพากษาวินิจฉัยชี้ขาดว่าผู้นั้นกระทำความผิดอาญาโดยจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและ หนี้สินภายในเวลากำหนด หรือจงใจยื่นบัญชีด้วยข้อความอันเป็นเท็จ มาตรการบังคับทางการเมือง จึงเป็นผลสืบเนื่องมาจากการวินิจฉัยความผิดในทางอาญา ตามพ.ร.บ.ว่าด้วยการป้องกันการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๖๗ หรือพ.ร.บ.ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.๒๕๔๒ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๑๙ การที่ผู้ร้องอุทธรณ์ขอให้ศาลเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้ถูกกล่าวหา ย่อมเป็นการขอให้ศาลวินิจฉัยพฤติการณ์หรือการกระทำอันเดียวกันกับที่ต้องนำมาวินิจฉัยใน ส่วนหนึ่งของคดีอาญาโดยไม่อาจแยกออกจากการวินิจฉัยความผิดทางอาญาได้ ดังนั้น มาตรการ บังคับทางการเมืองดังกล่าว แม้มิใช่โทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๘ ก็ย่อมต้องอยู่ภายใต้ หลักทั่วไปของคดีอาญา ซึ่งรวมถึงการอยู่ในบังคับของอายุความทางอาญา เมื่อการกระทำส่วนนี้เป็น อันขาดอายุความทางอาญาไปแล้ว ซึ่งมีผลให้สิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับไปโดยศาลไม่จำต้อง วินิจฉัยข้อเท็จจริงว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดตามคำร้องหรือไม่ กรณีจึงไม่อาจนำมาตรการ บังคับทางการเมืองมาใช้บังคับแก่ผู้ถูกกล่าวหาได้

47

คดี อม.๓๒๓/๒๕๖๐

บทบัญญัติเรื่องอายุความย้อนหลังได้หรือไม่

ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้ลงโทษผู้คัดค้านตามพ.ร.บ.ว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม การทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๑๙ ซึ่งมีระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน และปรับไม่เกิน หนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และ พ.ร.บ.ดังกล่าวไม่ได้บัญญัติอายุความไว้เป็นการเฉพาะ จึงต้องนำบทบัญญัติตามประมวลกฎหมายอาญาว่าด้วยอายุความมาใช้แก่ความผิดในคดีนี้ ดังนั้น ถ้ามิได้ยื่นคำร้องและได้ตัวผู้คัดค้านมายังศาลภายในกำหนดห้าปี นับแต่วันกระทำความผิดเป็นอันขาดอายุความ ตาม ป.อ. มาตรา ๙๕ (๔) แม้ผู้ร้องจะยื่นคำร้องภายใน กำหนดเวลาห้าปี นับแต่วันกระทำความผิด แต่ยังไม่ได้นำผู้ถูกกล่าวหามายังศาล ต่อมา ภายหลังจากครบกำหนดอายุความห้าปีแล้ว ได้มีพ.ร.บ.ว่าด้วยวิธีพิจารณาความอาญาของ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๖๐ เป็น ต้นไป โดยมาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า

48

“ ในการดำเนินคดีอาญาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ เมื่อได้ยื่นฟ้องคดีต่อศาลแล้ว ให้อายุความสะดุดหยุดลง”

และมีบทเฉพาะกาล มาตรา ๖๙ บัญญัติว่า “บทบัญญัติในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ไม่กระทบต่อการดำเนินการใดในคดีที่ได้ยื่นฟ้องไว้และได้ดำเนินการไปแล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ส่วนการดำเนินการต่อไปให้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้”

บทบัญญัติเรื่องอายุความสะดุดหยุดลงนับแต่วันยื่นฟ้อง ตามพ.ร.บ.ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๑ แม้มีใช้บทบัญญัติว่าด้วยการลงโทษ แต่มีผลให้ระยะเวลาในการบังคับโทษขยายออกไป จึงเป็นบทบัญญัติที่เป็นโทษแก่ผู้ถูกกล่าวหา ไม่อาจนำมาใช้บังคับย้อนหลังแก่คดีที่ผู้ร้องยื่นคำร้องไว้ แต่ยังไม่ได้ตัวผู้ถูกกล่าวหา มายังศาลจนครบกำหนดอายุความ ตาม ป.อ. มาตรา ๙๕ (๔) ไปแล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัติดังกล่าวมีผลใช้บังคับ คดีจึงเป็นอันขาดอายุความ

(เป็นการวางหลักว่า บทบัญญัติเรื่องอายุความไม่มีผลย้อนหลัง)

49

คดี อม.อธ.๔/๒๕๖๕

บทบัญญัติเรื่องอายุความย้อนหลังได้หรือไม่

คดีนี้ ศาลฎีกาแผนกคดีอม.วินิจฉัยว่า คดีของผู้ร้องในความผิดฐานจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องด้วยข้อความ อันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบกรณีเข้ารับตำแหน่งที่ปรึกษานายกองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดเชียงราย วาระที่ ๒ ขาดอายุความทางอาญา

ผู้ร้องอุทธรณ์ว่า เมื่อผู้ร้องยื่นคำร้องแล้วอายุความย่อมสะดุดหยุดลงตาม พ.ร.บ. ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๕ และพ.ร.บ.ว่าด้วยวิธีการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗ ด้วยนั้น

องค์คณะพิจารณาอุทธรณ์เห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับดังกล่าว มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการนับอายุความทางอาญา แต่มีความแตกต่างกับกฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำความผิดของผู้ถูกกล่าวหา โดยมีผลให้อายุความสะดุดหยุดลง ระยะเวลาการบังคับโทษจึงขยายออกไปซึ่งไม่เป็นคุณแก่ผู้ถูกกล่าวหา อีกทั้งปัญหาเรื่องอายุความ แม้มีใช้การกำหนดองค์ประกอบของการกระทำอันเป็นความผิด แต่ก็เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับกำหนดเวลาให้บุคคลต้องรับโทษหรือไม่ต้องรับโทษในทางอาญา เมื่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับบัญญัติขึ้น และมีผลใช้บังคับภายหลังวันกระทำความผิดของผู้ถูกกล่าวหาจึงไม่อาจนำมาใช้บังคับย้อนหลังแก่คดีที่มีการกระทำความผิดก่อนบทกฎหมายใช้บังคับได้

50

คดีกล่าวหาคณะกรรมการป.ป.ช.

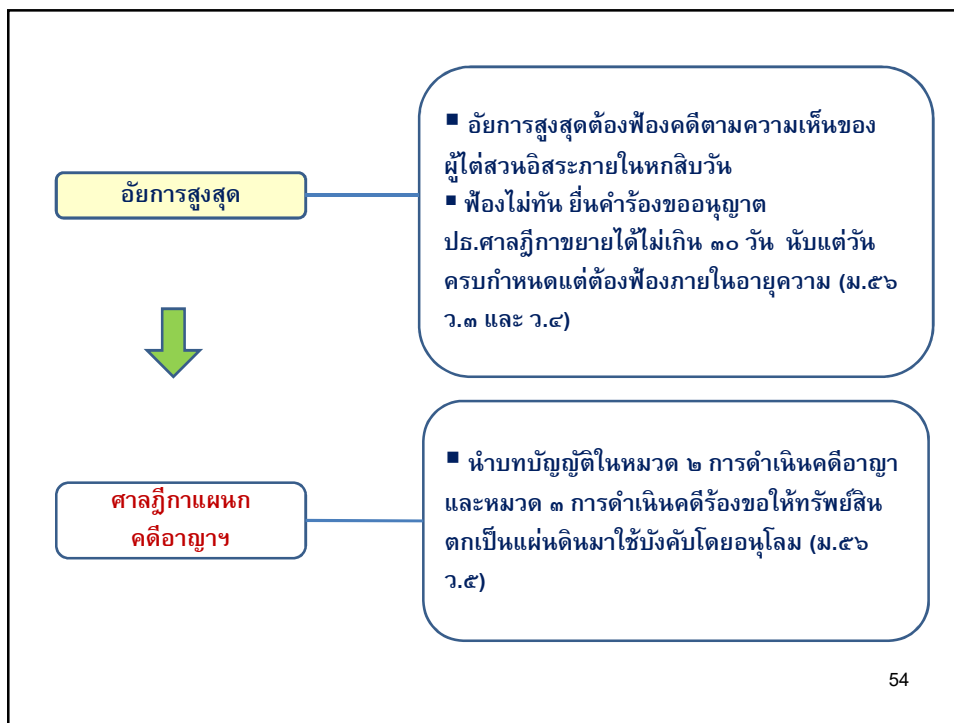
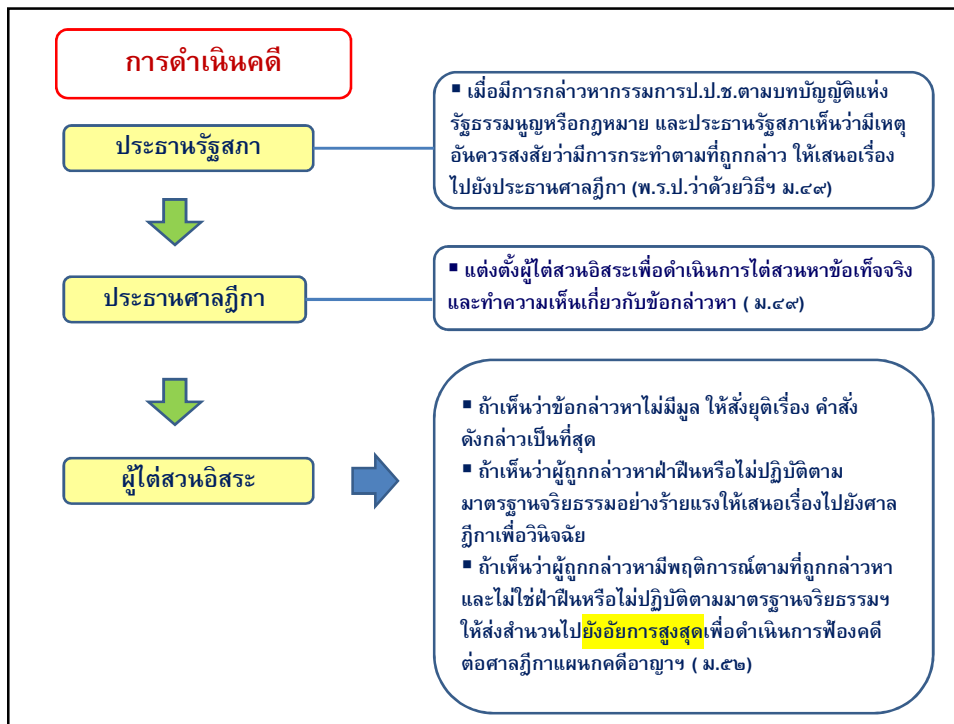
51

ข้อกล่าวหา

๑. ร่ำรวยผิดปกติ
๒. ทุจริตต่อหน้าที่
๓. จงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย

รัฐธรรมนูญฉบับปี ๒๕๖๐ ม.๒๓๖ และพ.ร.ป.ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ม.๑๐ (๒)

52

ผู้ไต่สวนอิสระ

- คุณสมบัติของผู้ไต่สวนอิสระ
(ม.๕๐ และ ม.๕๑ (๑) – (๗))
- ลักษณะต้องห้ามของผู้ไต่สวนอิสระ
(ม.๕๒ (๑) – (๑๖))
- ผู้ไต่สวนอิสระมีอำนาจหน้าที่
เช่นเดียวกับคณะกรรมการป.ป.ช.
(ม.๕๓)
- ผู้ไต่สวนอิสระมีอำนาจสั่งให้
กรรมการป.ป.ช.ยื่นบัญชีแสดง
รายการทรัพย์สิน (ม.๕๕)

55

คดีกล่าวหาคณะกรรมการ ป.ป.ช.ที่ศาลตัดสินแล้ว

อม.๑/๒๕๔๘ กล่าวหาว่า คณะกรรมการป.ป.ช.ร่วมกันออกกระเปียบขึ้น
คำตอบแทนตนเอง ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาฯ ลงโทษจำคุกจำเลยทั้งเก้าคนละ
๒ ปี โทษจำคุกรอไว้ ๒ ปี

อม.๕/๒๕๕๒ กล่าวหาว่า คณะกรรมการป.ป.ช.ปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบในการชี้
มูลว่าความผิดของอดีตปลัดกระทรวงยุติธรรมและอดีตรองอธิบดีกรมบังคับคดีนัย
ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาฯยกฟ้อง

อม.๔/๒๕๕๓ กล่าวหาว่า คณะกรรมการป.ป.ช.ปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบกรณี
แต่งตั้งคนใกล้ชิดเป็นที่ปรึกษา เลขานุการ และผู้ช่วยเลขาฯ กับปฏิบัติหน้าที่โดย
มิชอบในการไต่สวน และกรณีชี้มูลความผิดข้าราชการที่อยู่ฝ่ายตรงข้ามรัฐบาล
ป.ช.ป. ๔ คดี ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาฯ ยกฟ้อง

56

อม.๑/๒๕๔๘

คำฟ้อง

ออกกระเปียบเพิ่มค่าตอบแทน
รายเดือนแก่ประธานกรรมการ
๔๕,๕๐๐ บาท กรรมการอื่น
คนละ ๔๒,๕๐๐ บาท

ข้อต่อสู้

มีอำนาจตาม พ.ร.บ.ว่าด้วยการ
ป้องกันและปราบปรามการ
ทุจริตฯ ม.๕ + ม.๑๐๗

57

คำพิพากษา

- ม.๕ เป็นอำนาจในการออกกระเปียบ
ทั่วไปเพื่อเป็นเครื่องมือในการ
ปฏิบัติหน้าที่ของป.ป.ช.
- ม.๑๐๗ เป็นอำนาจในการออก
กระเปียบที่ใช้บังคับกับลูกจ้างใน
สำนักงาน ป.ป.ช.

- เป็นกระเปียบที่ริเริ่มมาจากมติของ
ป.ป.ช. เอง
- อนุกรรมการฯ ทักท้วงแล้วว่า ออก
กระเปียบเช่นนี้ไม่ได้

มีความผิดตาม ป.อ. ม. ๑๕๗,
๘๓ + พ.ร.บ.ว่าด้วยการป้องกัน
และปราบปรามการทุจริตฯ ม.
๑๒๕ จำคุก ๒ ปี รอกฯ ๒ ปี

58

ปัญหา : ผู้เสียหายมีอำนาจฟ้องคณะกรรมการป.ป.ช.หรือไม่

คำพิพากษาฎีกาที่ ๕๖๗๓/๒๕๖๒ เป็นกรณีผู้เสียหายยื่นฟ้องคณะกรรมการป.ป.ช. กับพวก ขอให้ลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ ฯลฯ

ปัญหาว่า โจทก์มีอำนาจฟ้องคดีนี้หรือไม่ ศาลฎีกาโดยมติที่ประชุมใหญ่เห็นว่า พ.ร.บ. ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๗ วรรคหนึ่ง ที่มีผลบังคับ ในขณะที่ยังฟ้องคดีนี้บัญญัติว่า “สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกของ ทั้งสองสภาจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา มีสิทธิ เข้าชื่อร้องขอต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองว่า กรรมการ (ป้องกันและ ปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ) ผู้ได้ร่ำรวยผิดปกติ กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความ ผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ” เป็นเพียงบทบัญญัติที่เพิ่มช่องทางในการดำเนินคดีแก่ คณะกรรมการป.ป.ช. โจทก์เป็นผู้เสียหายจากการกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการของ จำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๗ ยังคงมีอำนาจฟ้องจำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๗ ได้ตามป.วิ.อ. มาตรา ๒๘ (๒) ต่อศาล ชั้นต้นที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ ตามพ.ร.บ.จัดตั้งศาลอาญาคดี ทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๗ ประกอบมาตรา ๓ วรรคสอง (๑)

59

ศาลชั้นต้นยอมมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีในส่วนของจำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๗ ได้ และมี อำนาจพิจารณาพิพากษาคดีในส่วนของจำเลยที่ ๘ และที่ ๙ ในฐานะผู้สนับสนุนได้ด้วย ตามพ.ร.บ.จัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๓ วรรคสอง (๕)

หมายเหตุ : คำพิพากษาฎีกา (ประชุมใหญ่) คดีนี้ เป็นการวางหลักการใหม่ว่า ผู้เสียหายมีอำนาจฟ้องคณะกรรมการป.ป.ช. ต่อศาลอาญาคดีทุจริตฯ ได้ เป็นการกลับ หลักการเดิมในคำพิพากษาฎีกาที่ ๑๖๗๘๑/๒๕๕๗ และคำพิพากษาฎีกาที่ ๒๖๘๘/๒๕๖๐ (ประชุมใหญ่) ที่วินิจฉัยว่า การดำเนินคดีแก่คณะกรรมการป.ป.ช. มีบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะ ในรัฐธรรมนูญ(ฉบับปี ๒๕๕๐) และพ.ร.บ.ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๗ ทั้งพ.ร.บ.ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๙ (๓) บัญญัติให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาฯ มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่ประธานวุฒิสภาส่งคำร้องให้ศาลพิจารณาพิพากษาข้อกล่าวหาว่า กรรมการป.ป.ช. กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการและมี บทบัญญัติให้หมวด ๔ มาตรา ๓๖ ถึงมาตรา ๔๔ ว่าด้วยการดำเนินคดีต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช.ภายหลังได้รับคำร้องจากประธานวุฒิสภา บทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวมี

60

เจตนาธรรม์เพื่อให้ความคุ้มครองแก่คณะกรรมการป.ป.ช. มิให้ผู้ที่ถูกตรวจสอบและ
ไต่สวนหรือบุคคลที่ได้รับผลกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการป.ป.ช. กลับ
แก่งัดฟ้องร้องคณะกรรมการป.ป.ช.ได้โดยง่าย เพื่อให้คณะกรรมการป.ป.ช.ปฏิบัติ
หน้าที่ได้อย่างเต็มที่ แต่บัญญัติดังกล่าวก็มิได้มีผลให้คณะกรรมการป.ป.ช.ที่กระทำ
ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหลุดพ้นจาก
ความผิดทางอาญา เพราะผู้เสียหายอาจร้องเรียนต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือ
สมาชิกวุฒิสภาเพื่อตรวจสอบและกลั่นกรองข้อเท็จจริงในเบื้องต้นว่ากรณีมีมูลตาม
ข้อกล่าวหาหรือไม่ แล้วเข้าชื่อกันร้องขอต่อประธานวุฒิสภาเพื่อส่งคำร้องดังกล่าวไป
ยังศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต่อไป ซึ่งต้องถือว่า
บทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวมีผลเป็นการตัดสิทธิผู้เสียหายที่จะยื่นฟ้องกรรมการ
ป.ป.ช.ต่อศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญาปกติ โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้อง

61

บทที่ ๕

คดีฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐาน
ทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง

อ.อริคม อินทุภูติ
รองประธานศาลฎีกา

62

รัฐธรรมนูญ 2560

มาตรา 219

ให้ศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระร่วมกันกำหนด**มาตรฐานทางจริยธรรม**ขึ้นใช้บังคับแก่ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญและผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ รวมทั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน และหัวหน้าหน่วยงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ ....

ในการจัดทำมาตรฐานทางจริยธรรมตามวรรคหนึ่ง ...เมื่อประกาศใช้บังคับแล้วให้ใช้บังคับแก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา และ คณะรัฐมนตรีด้วย ...

63

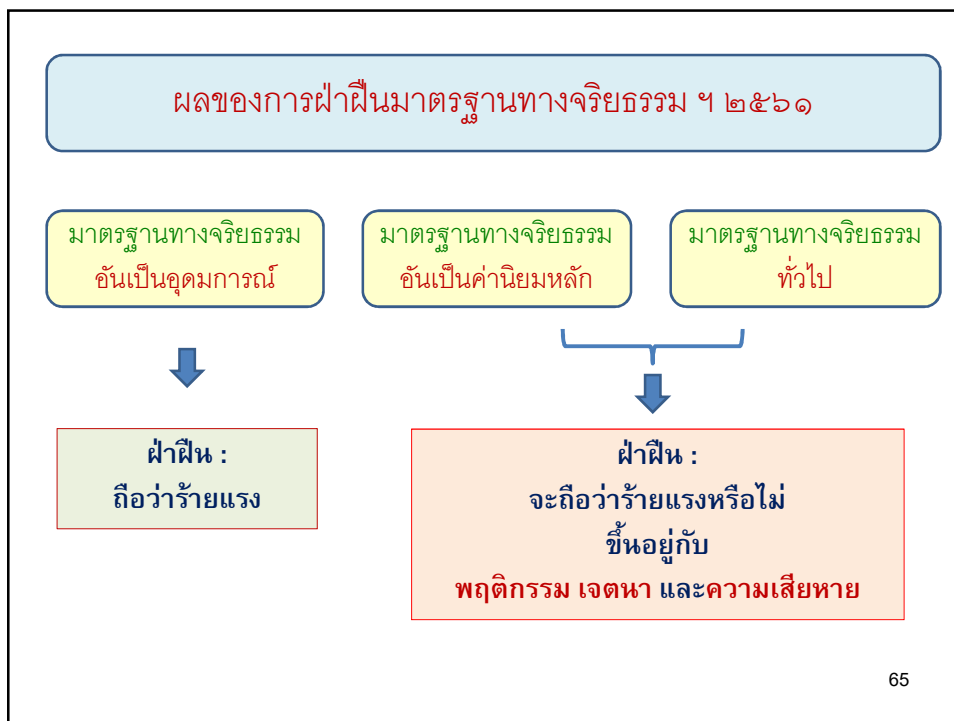
รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๙

มาตรฐานทางจริยธรรม
ของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญและผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ
รวมทั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน และหัวหน้าหน่วยงานธุรการ
ของศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ พ.ศ. ๒๕๖๑
(มีผลใช้บังคับ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๑)

มีผลใช้บังคับกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา และคณะรัฐมนตรีด้วย

มาตรฐานทางจริยธรรมอันเป็นอุดมการณ์ : (๖ ข้อ)

ข้อ ๕ ต้องยึดมั่นและธำรงไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ข้อ ๖ ต้องพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ เอกราช อธิปไตย บูรณภาพแห่งอาณาเขตและเขตที่ประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตย เกียรติภูมิและผลประโยชน์ของชาติ ความมั่นคงของรัฐ และความสงบเรียบร้อยของประชาชน

ข้อ ๗ ต้องถือผลประโยชน์ของประเทศชาติเหนือกว่าประโยชน์ส่วนตน

ข้อ ๘ ต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ไม่แสวงหาประโยชน์โดยมิชอบเพื่อตนเองหรือผู้อื่น หรือมีพฤติกรรมที่รู้เห็นหรือยินยอมให้ผู้อื่นใช้ตำแหน่งหน้าที่ของตนแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ

ข้อ ๙ ต้องไม่ขอ ไม่เรียก ไม่รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดในประการที่อาจทำให้กระทบกระเทือนต่อการปฏิบัติหน้าที่

ข้อ ๑๐ ต้องไม่รับของขวัญของกำนัล ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด เว้นแต่เป็นการรับจากการให้โดยธรรมจรรยา และการรับที่มีบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับให้รับได้

66

มาตรฐานทางจริยธรรมอันเป็นค่านิยมหลัก (๑๐ ข้อ)

- ข้อ ๑๑ ไม่กระทำการอันเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนกับประโยชน์ส่วนรวม ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม
- ข้อ ๑๒ ยึดมั่นหลักนิติธรรมและประพฤติตนอยู่ในกรอบศีลธรรมอันดีของประชาชน
- ข้อ ๑๓ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความยุติธรรม เป็นอิสระ เป็นกลางและปราศจากอคติ โดยไม่หวั่นไหวต่ออิทธิพล กระแสสังคม หรือแรงกดดัน อันมิชอบด้วยกฎหมาย โดยคำนึงถึงสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ทั้งนี้ ตามความเหมาะสมแห่งสถานภาพ
- ข้อ ๑๔ รักษาไว้ซึ่งความลับในการประชุม การพิจารณาวินิจฉัย รวมทั้งเคารพต่อมติของที่ประชุมฝ่ายข้างมาก และเหตุผลของทุกฝ่ายอย่างเคร่งครัด
- ข้อ ๑๕ ให้ข้อมูลข่าวสารตามข้อเท็จจริงแก่ประชาชนหรือสื่อมวลชนอันอยู่ในความรับผิดชอบของตน ถูกต้องครบถ้วน และไม่บิดเบือน
- ข้อ ๑๖ ไม่ให้คำปรึกษาแก่บุคคลภายนอก หรือแสดงความคิดเห็น หรือข้อมูลต่อสื่อสาธารณะ หรือสาธารณชนในเรื่องที่อยู่ระหว่างการพิจารณา อันอาจก่อให้เกิดความเสียหายหรือเสียความเป็นธรรมแก่การปฏิบัติหน้าที่ เว้นแต่เป็นการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายขององค์กร

67

- ข้อ ๑๗ ไม่กระทำการใดที่ก่อให้เกิดความเสื่อมเสียต่อเกียรติศักดิ์ของการดำรงตำแหน่ง
- ข้อ ๑๘ ไม่ปล่อยปละละเลยหรือยินยอมให้บุคคลในครอบครัวหรือบุคคลที่อยู่ในกำกับดูแลหรือความรับผิดชอบของตน เรียก รับหรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากคู่กรณี หรือจากบุคคลอื่นใด ในประการที่อาจทำให้กระทบกระเทือนต่อการปฏิบัติหน้าที่ของตน
- ข้อ ๑๙ ไม่คบหาสมาคมกับคู่กรณี ผู้ประพฤติผิดกฎหมาย ผู้มีอิทธิพล หรือผู้มีความประพฤติ หรือผู้มีชื่อเสียงในทางเสื่อมเสีย อันอาจกระทบกระเทือนต่อความเชื่อถือศรัทธาของประชาชนในการปฏิบัติหน้าที่
- ข้อ ๒๐ ไม่กระทำการอันมีลักษณะเป็นการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ จนเป็นเหตุทำให้ผู้ถูกรกระทำได้รับความเดือดร้อนเสียหายหรือกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ โดยผู้ถูกรกระทำอยู่ในภาวะจำต้องยอมรับในการกระทำนั้น
- ให้นำความสัมพันธทางเพศที่ตนมีต่อบุคคลใดมาเป็นเหตุหรือมีอิทธิพลครอบงำให้ใช้ดุลพินิจในการปฏิบัติหน้าที่อันเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่บุคคลใด

68

มาตรฐานทางจริยธรรมทั่วไป

ข้อ ๒๑ ปฏิบัติหน้าที่ราชการอย่างเต็มกำลังความสามารถและยึดมั่นในความถูกต้องชอบธรรม โปร่งใสและตรวจสอบได้ และปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบแบบแผนของทางราชการ โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของชาติและความผาสุกของประชาชนโดยรวม

ข้อ ๒๒ อุทิศเวลาแก่ทางราชการ ไม่เบียดบังเวลาราชการไปประกอบธุรกิจ เพื่อประโยชน์ส่วนตัวหรือผู้อื่น

ข้อ ๒๓ ปฏิบัติต่อประชาชนด้วยความเต็มใจ ให้บริการด้วยความรวดเร็ว เสมอภาค ถูกต้อง โปร่งใส ปราศจากอคติ และเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

ข้อ ๒๔ ดูแลรักษาและใช้ทรัพย์สินของทางราชการอย่างประหยัด คุ่มค่า โดยระมัดระวังมิให้เสียหายหรือสิ้นเปลืองโดยไม่จำเป็น

ข้อ ๒๕ รักษาความลับของทางราชการตามกฎหมาย และระเบียบแบบแผนของราชการ

ข้อ ๒๖ ปฏิบัติ กำกับดูแลหรือบังคับบัญชาเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการดำเนินการอื่น ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ และระบบคุณธรรม รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดความสามัคคีในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์ส่วนรวม

69

คดีฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง

ผู้ร้อง

คณะกรรมการป.ป.ช.

มีมูล

ศาลฎีกา

รัฐธรรมนูญ ม.๒๓๔ ว.หนึ่ง (๑)
ม.๒๓๕ วรรคหนึ่ง (๑)

70

มาตรา 234 วรรคหนึ่ง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) ไต่สวนและมีความเห็นกรณีที่มีการกล่าวหาว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ หรือผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้ใดมีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง เพื่อดำเนินการต่อไปตามรัฐธรรมนูญหรือตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

71

มาตรา 235 วรรคหนึ่ง

ภายใต้บังคับมาตรา ๒๓๖ ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยหรือมีการกล่าวหาว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเฉพาะที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ หรือผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินผู้ใดมีพฤติการณ์ตาม**มาตรา ๒๓๔ (๑)** ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติไต่สวนข้อเท็จจริง และหากมีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่เห็นว่าผู้นั้นมีพฤติการณ์หรือกระทำความผิดตามที่ไต่สวนให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ถ้าเป็นกรณีฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม**มาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง** ให้เสนอเรื่องต่อ**ศาลฎีกา**เพื่อวินิจฉัย ทั้งนี้ ให้นำความในมาตรา ๒๒๖ วรรคเจ็ด มาใช้บังคับแก่การพิจารณาพิพากษาของศาลฎีกาโดยอนุโลม

(๒) .....

72

มาตรา 235

วรรคสอง การไต่สวนข้อเท็จจริงและมีมติตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

วรรคสาม เมื่อศาลฎีกาหรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองประทับฟ้องให้ผู้ถูกกล่าวหาหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าจะมีคำพิพากษา เว้นแต่ศาลฎีกาหรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น ในกรณีที่ศาลฎีกาหรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษาว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่มีพฤติการณ์หรือกระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหา แล้วแต่กรณี ให้ผู้ต้องคำพิพากษานั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันหยุดปฏิบัติหน้าที่ และให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้นและจะเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดเวลาไม่เกินสิบปีด้วยหรือไม่ก็ได้

73

มาตรา 235

วรรคสี่ ผู้ใดถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งไม่ว่าในกรณีใด ผู้นั้นไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตลอดไป และไม่มีสิทธิดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ

วรรคห้า .....

วรรคหก การพิจารณาของศาลฎีกาและศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองให้นำสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็นหลักในการพิจารณา และเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ให้ศาลมีอำนาจไต่สวนข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้

74

มาตรา 236

วรรคหนึ่ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกของทั้งสองสภา จำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา หรือประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าสองหมื่นคน มีสิทธิเข้าชื่อกล่าวหาว่ากรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติผู้ใดกระทำการตามมาตรา ๒๓๔ (๑) โดยยื่นต่อประธานรัฐสภาพร้อมด้วยหลักฐานตามสมควร หากประธานรัฐสภาเห็นว่ามิเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำตามที่ถูกกล่าวหา ให้ประธานรัฐสภาเสนอเรื่องไปยังประธานศาลฎีกาเพื่อตั้งคณะผู้ไต่สวนอิสระจากผู้ซึ่งมีความเป็นกลางทางการเมืองและมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ เพื่อไต่สวนหาข้อเท็จจริง

75

บุคคลที่อยู่ในอำนาจของศาลฎีกาในคดีฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม มาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง

- บุคคลตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๔ วรรคหนึ่ง (๑) ประกอบมาตรา ๒๓๕ วรรคหนึ่ง (๑) ได้แก่
  - (๑) ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเฉพาะตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
  - (๒) ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
  - (๓) ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ
  - (๔) ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน
- บุคคลตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๖ ประกอบมาตรา ๒๓๔ (๑) ได้แก่ คณะกรรมการป.ป.ช.

76

ความหมายของคำว่า ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เฉพาะตามที่บัญญัติไว้ในพ.ร.ป. ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตฯ ม.๔ ว.๔ (๑)

- (๑) นายกรัฐมนตรี
- (๒) รัฐมนตรี
- (๓) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
- (๔) สมาชิกวุฒิสภา
- (๕) ข้าราชการการเมืองอื่น นอกจาก (๑) (๒) ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการการเมือง
- (๖) ข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมืองตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา

ข้อสังเกต : สมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นที่กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ฯ ขึ้นศาลอาญาคดีทุจริตฯ

77

การดำเนินกระบวนการพิจารณา
คดีฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐาน
ทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง

- การยื่นคำร้อง
- การยื่นคำคัดค้าน
- การยื่นบัญชีระบุงพยาน
- การตรวจพยานหลักฐาน
- การไต่สวนพยานหลักฐาน
- การพิพากษาคดี

การดำเนินกระบวนการพิจารณา : เป็นไปตามระเบียบที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาว่าด้วยการพิจารณาคดีเกี่ยวกับการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง พ.ศ. ๒๕๖๑

78

ผลของการต้องคำพิพากษาว่าฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม
มาตรฐานทางจริยธรรมร้ายแรง

- พ้นจากตำแหน่ง
- เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตลอดไปและไม่มีสิทธิดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ
- อาจถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดเวลาไม่เกินสิบปีด้วยหรือไม่ก็ได้

(รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๕ วรรคสาม และวรรคสี่)

นอกจากนี้ยังเป็นลักษณะต้องห้ามของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ (ม.๒๐๒(๑๐))
ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระทุกองค์กร (ม.๒๑๖ (๓))
รัฐมนตรี (ม.๑๖๐ (๕))

79

ข้อสังเกตคดีฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรม
อย่างร้ายแรง

- ศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง คือศาลฎีกา (ไม่ใช่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง)
- วิธีพิจารณาคดีเป็นไปตามระเบียบที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา
- องค์คณะผู้พิพากษาแต่ละคดี ประกอบด้วยผู้พิพากษาในศาลฎีกา ระดับประธานแผนกคดีในศาลฎีกา ๑ คน ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลฎีกา ๒ คน และผู้พิพากษาศาลฎีกา ๒ คน รวม ๕ คน โดยเป็นองค์คณะที่กำหนดไว้ล่วงหน้า (ปกติคือเดือนตุลาคมของทุกปี)
- การพิจารณาคดีใช้ระบบไต่สวน
- คำพิพากษาของศาลฎีกาเป็นที่สิ้นสุด

80

คดีหมายเลขแดงที่ คมจ.๑/๒๕๖๔ เป็นกรณีคณะกรรมการป.ป.ช.ยื่นคำร้องต่อศาลฎีกา กล่าวหาว่า นางสาว ป. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดราชบุรี บุกรุกในเขตปฏิรูปที่ดินและเป็นพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ จังหวัดราชบุรี เนื้อที่ ๘๕๓ ไร่ ๒ งาน ๙๓ ตร.วา เป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมฯ ข้อ ๑๑ (ขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและส่วนรวม) และข้อ ๑๗ (กระทำการที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อเกียรติศักดิ์ของการดำรงตำแหน่ง) อันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมฯ อย่างร้ายแรง ตามข้อ ๒๗

นางสาว ป. คำคัดค้าน

ปัญหาว่า ผู้ร้องมีอำนาจยื่นคำร้องคดีนี้หรือไม่ ศาลฎีกาเห็นว่า แม้ข้อเท็จจริงปรากฏตามคำร้องว่า ผู้คัดค้านครอบครองที่ดินตั้งแต่ปี ๒๕๕๕ ก่อนมาตรฐานทางจริยธรรมฯ มีผลใช้บังคับ แต่เมื่อมาตรฐานทางจริยธรรมฯ มีผลใช้บังคับแล้ว ผู้คัดค้านย่อมถูกผูกพันมิให้กระทำการใดอันขัดต่อมาตรฐานทางจริยธรรมอีกต่อไป เมื่อมีการกล่าวหาว่า ผู้คัดค้านมีการกระทำอันเป็นการ

81

ครอบครองที่ดินที่ต่อเนื่องกันมาจนถึงเวลาที่มาตรฐานทางจริยธรรมฯ มีผลใช้บังคับแล้ว ผู้ร้องย่อมมีอำนาจไต่สวนและมีมติเป็นคดีนี้ได้

ปัญหาว่า ผู้คัดค้านกระทำการอันเป็นการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวกับประโยชน์ส่วนรวม ทั้งนี้ ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อม อันถือว่ามีลักษณะร้ายแรง ตามมาตรฐานทางจริยธรรมฯ หรือไม่ ศาลฎีกาเห็นว่า การกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมฯ ข้อ ๑๑ จะต้องมีการกระทำที่ขัดกันระหว่างผลประโยชน์ หรือที่เรียกว่า “ประโยชน์ทับซ้อน” (Conflict of Interest) โดยจะต้องมีสถานการณ์หรือการกระทำที่บุคคลในองค์กรหรือหน่วยงานนั้นๆ มีผลประโยชน์ส่วนตน อันอาจกระทบต่อการวินิจฉัยสั่งการหรือการใช้ดุลพินิจในการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ในตำแหน่งของบุคคลนั้น ตามรายงานการไต่สวนฯ ระบุว่า ผู้คัดค้านดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีหน้าที่หลักในทางนิติบัญญัติ กล่าวคือมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการเสนอและพิจารณาร่างกฎหมายต่างๆ การควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน โดยตั้งกระทู้ถาม การเปิด

82

อภิปรายทั่วไป การตั้งกรมการเมือง การเข้าชื่อถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทาง การเมืองและองค์กรอิสระ การให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งบุคคลเป็น นายกรัฐมนตรี ผู้คัดค้านจึงไม่ได้มีอำนาจหน้าที่โดยตรงในการกำกับ ดูแล ควบคุม หรือตรวจสอบการปฏิบัติงานของกรมป่าไม้ และสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อ เกษตรกรรม ดังจะเห็นได้จากการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนของผู้คัดค้านไม่มีผลต่อการ วินิจฉัยคุณสมบัติของผู้คัดค้านในการที่จะมีสิทธิครอบครองที่ดินทั้งในเขตป่า เขต ป่าสงวนแห่งชาติ และเขตปฏิรูปที่ดิน นอกจากนี้ตามทางไต่สวนไม่ปรากฏว่า ผู้ คัดค้านเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจหรือมีการปฏิบัติงานในหน้าที่อย่างใดอย่าง หนึ่งในกรมป่าไม้หรือสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม การกระทำของผู้ คัดค้านจึงยังฟังไม่ได้ตามคำร้องว่ามีกระทำความอันเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ ส่วนตนกับประโยชน์ส่วนรวม ทั้งนี้ ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อม อันถือว่ามี ลักษณะร้ายแรง ตามมาตรฐานทางจริยธรรมฯข้อ ๑๑ ประกอบข้อ ๓ และข้อ ๒๗

83

ปัญหาว่า ผู้คัดค้านกระทำความอันเป็นการก่อให้เกิดความเสื่อมเสียต่อ เกียรติศักดิ์ของการดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อันถือว่ามีลักษณะ ร้ายแรง ตามมาตรฐานทางจริยธรรมฯ หรือไม่ ศาลฎีกาเห็นว่า ผู้คัดค้าน ครอบครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน ๖๖๕ ไร่ ๑ งาน ๕๓ ตร.วา โดยไม่มีเอกสารสิทธิ ใดที่จะใช้ยื่นรัฐได้ ในขณะที่บริเวณรอบๆที่ดินของผู้คัดค้านมีการดำเนินการปฏิรูป ที่ดิน ต่อมาเมื่อสำนักงานปฏิรูปที่ดินประกาศให้ผู้ครอบครองที่ดินมายื่นคำขอเข้า ทำประโยชน์เพื่อเข้าสู่กระบวนการปฏิรูปที่ดินอีกครั้งในวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๖๒ ผู้คัดค้านก็ยังไม่ได้เข้าสู่กระบวนการปฏิรูปที่ดิน ผู้มีสิทธิขอรับการจัดสรรที่ดินตาม ประกาศฯ ต้องเป็นเกษตรกรที่ใช้เวลาส่วนใหญ่ในการประกอบเกษตรกรรม ไม่มี ที่ดินเพื่อประกอบเกษตรกรรมเป็นของตนเองหรือของบุคคลในครอบครัวเดียวกัน หรือมีที่ดินเพียงเล็กน้อยไม่เพียงพอต่อการประกอบเกษตรกรรมเพื่อเลี้ยงชีพ โดย จะได้รับการจัดสรรไม่เกินคนละ ๕๐ ไร่ ตามกฎหมาย บ่งชี้ว่าผู้คัดค้านไม่เข้าสู่ กระบวนการปฏิรูปที่ดินเพราะทราบว่าอาจมีผลทำให้ต้องสูญเสียการครอบครอง ที่ดินพิพาท จนกระทั่งผู้คัดค้านถูกร้องเรียนและมีการเข้าตรวจยึดที่ดินพิพาท

84

ผู้คัดค้านจึงได้คืนที่ดินเมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๒ ผู้คัดค้านมิใช่เกษตรกรซึ่งใช้เวลาส่วนใหญ่ในการประกอบเกษตรกรรม ไม่ได้พักอาศัยอยู่ในที่ดินพิพาท เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินมีเอกสารสิทธิเป็นโฉนดที่ดินและ น.ส.๓ ก. หลายแปลง มีทรัพย์สินรวมกว่า ๑๖๓ ล้านบาท ถือไม่ได้ว่าเป็นคนยากจน การเข้าครอบครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินของผู้คัดค้านโดยทราบว่าตนไม่มีคุณสมบัติที่จะได้รับการจัดสรรที่ดินและโดยรู้ยู่่าตนไม่มีเอกสารสิทธิเป็นเรื่องที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งควรเป็นแบบอย่างที่ดินแก่ประชาชนทั่วไปไม่พึงปฏิบัติ การกระทำของผู้คัดค้านจึงเป็นการก่อให้เกิดความเสื่อมเสียต่อเกียรติศักดิ์ในการดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตามมาตรฐานทางจริยธรรมฯ ข้อ ๑๗ ซึ่งจริยธรรมข้อนี้หมายถึงการรักษาชื่อเสียงของตำแหน่งหน้าที่ และไม่ประพฤติปฏิบัติตนหรือดำเนินการอื่นใดที่ส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์และเกิดความเสียหายต่อชื่อเสียงของผู้ดำรงตำแหน่งและองค์กรของผู้ดำรงตำแหน่ง แม้จะมีได้เป็นการใช้อำนาจหน้าที่ของตนโดยตรงก็ตาม การกระทำของผู้คัดค้านถือได้ว่าก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อความเชื่อมั่นในการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการปฏิรูปที่ดิน ทั้งยังเป็น

85

การกีดกันไม่ให้ผู้ไร่ที่ทำกินซึ่งเป็นเกษตรกรฐานะยากจนได้รับการจัดสรรที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน เมื่อพิจารณาพฤติกรรมของการฝ่าฝืนมาตรฐานทางจริยธรรมดังกล่าวประกอบกับเจตนาและความเสียหายแล้ว เห็นได้ว่าเป็นกรณีมีลักษณะร้ายแรง ตามมาตรฐานทางจริยธรรมฯ ข้อ ๒๗

พิพากษาว่า ผู้คัดค้านฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๕ วรรคหนึ่ง (๑) วรรคสาม และวรรคสี่ ประกอบพ.ร.บ.ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ และมาตรา ๘๗ และมาตรฐานทางจริยธรรมฯ พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๓ ข้อ ๑๗ ประกอบข้อ ๒๗ วรรคสอง ให้ผู้คัดค้านพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดราชบุรี นับแต่วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๔ อันเป็นวันที่ศาลฎีกามีคำสั่งให้ผู้คัดค้านหยุดปฏิบัติหน้าที่ ให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้คัดค้านตลอดไป รวมถึงไม่มีสิทธิดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๔ วรรคสี่ และเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้คัดค้านมีกำหนดเวลา ๑๐ เดือน นับแต่วันที่ศาลฎีกามีคำพิพากษา ฯลฯ

86

- ขณะนี้มีคดีฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง
อยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลฎีกา ๕ คดี ได้แก่

(๑) คดีหมายเลขดำที่ คมจ.๒/๒๕๖๔ เป็นกรณีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
กรุงเทพมหานคร ถูกกล่าวหาว่า ใช้ผู้อื่นหรือยินยอมให้ผู้อื่นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดง
ตนและลงมติ ในการพิจารณาและลงมติร่างพ.ร.บ.เหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ...
เป็นการฝ่าฝืนมาตรฐานทางจริยธรรมฯ ข้อ ๖ ถึงข้อ ๘ ข้อ ๑๑ ข้อ ๑๗ ประกอบข้อ ๒๗

(๒) คดีหมายเลขดำที่ คมจ.๓/๒๕๖๔ เป็นกรณีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัด
พัทลุง ๒ คน กรณีมีพฤติการณ์เสียบบัตรลงคะแนนแทนกัน ระหว่างการพิจารณาร่าง
พ.ร.บ.งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ เป็นการฝ่าฝืนมาตรฐาน
ทางจริยธรรมฯ ข้อ ๖ ถึงข้อ ๘ ข้อ ๑๑ ข้อ ๑๗ ประกอบข้อ ๒๗

87

(๓) คดีหมายเลขดำที่ คมจ.๔/๒๕๖๕ เป็นกรณีอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
มุกดาหาร ถูกกล่าวหาว่า เรียกรับเงินจำนวนหนึ่งจากอธิบดีกรมทรัพยากรน้ำ
แลกกับการไม่ตัดงบประมาณ

(๔) คดีหมายเลขดำที่ คมจ.๑/๒๕๖๕ เป็นกรณีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรบัญชี
รายชื่อ ถูกกล่าวหาว่า โปสต์ภาพและข้อความลงในเฟซบุ๊ก เป็นแสดงออกถึงการไม่
เคารพเทิดทูนต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ เป็นการฝ่าฝืนมาตรฐานทางจริยธรรมฯ
ข้อ ๕ ข้อ ๖ ประกอบข้อ ๒๗

(๕) คดีหมายเลขดำที่ คมจ.๒/๒๕๖๔ เป็นกรณีรัฐมนตรีช่วยว่าการ
กระทรวงศึกษาธิการ ถูกกล่าวหาว่าบุกรุกป่าเขาใหญ่ เป็นการฝ่าฝืนมาตรฐานทาง
จริยธรรมฯ ข้อ ๑๑ ข้อ ๑๗ ประกอบข้อ ๒๗

88